

15 oktyabr / 2021

İnklüziv təhsil

İnklüzivlik bir keyfiyyətdir. İndiyədək bu keyfiyyətin təmin olunduğu barmaqla sayılıcaq qədər -uzun müddət, sadəcə Bakıda 4 belə sınıf olub.

Bakıda 246 nömrəli tam orta məktəb, Qubada 2 nömrəli məktəb-lisey, Gəncədə 39 nömrəli, Sumqayıt şəhərində 4 və 21 nömrəli, Şirvanda 10, Şə-

ki şəhərində 12 nömrəli tam orta məktəblərdə də inklüzivlik təmin edilib.

Qazax şəhər 2 nömrəli tam orta məktəb "İnklüziv sinif təşkil edilən ümumi təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi" layihəsi çərçivəsində bu tədris ilində 7 bölgədə yaradılan 8 inklüziv məktəbdən biridir. Bu məktəb-də yuxarıda adını çəkdiyimiz 7 məktəb kimi xüsusi

meyarlar əsasında seçilib.

Məktəbin tədris işləri üzrə direktor müavini Kənül Kərimova "Azərbaycan müəllimi" qəzeti nə bildirib ki, 20 nəfərdən təşkil olunan inklüziv sinifdə 2 nəfər əlli illiyi olan şagird təhsil alır və onları məktəbə cəlb eləmək elə də asan olmayıb:

⇒ Ardı sah.13

İnklüziv təhsil

⇒ தினாலி சூதி

"Valideynlər uşaqlarını evden çıxarma-
ğa utarırdılar. Başqalarının onların uşaqlarını
əla salacaqlarından ehtiyat edirdiler. Ancaq
indi uşaqlarını məktəbə o qədər ürkələ geti-
rirler ki... Hiss olunur ki, artıq heç bir nara-
hathqları qalmayıb".

Həkim dedi ki, onun dərmanı MƏKTƏBdir

Sınıfda kim dersden qalsa da, Leman Abdullayeva və Əsmər Hacıyeva her gün məktəbdədir. Onlar sınıfındakı yoldaşlarına cəxdan qaynayıb-qatışmışlar.

Uşaqşanın birinci - Əsmar Hacıyevanın
hekayəsinin anası Əfsana Əliyevadan dinlə-
dik. Öyrəndik ki, uşaqlıqda keçirdiyi qıcmal-
malarдан sonra sağlam inkişafı zəifləyən qız-
cığın müalicəsi davam edir: "Hekimi onu
məktəbəhəzirlığa göndərməyi tapşırıdı.
Mən də qızım öncə məktəbəhəzirlığa getsin

istedim. Amma artıq gecikmişdik. Dekabır ayında Əsmərin 6 yaşı tamam olacaq. Sınıfında hamı məktəbəhəzirlilik sınıfında oxuyub. Əsmər birbərabirinci sınıfından başladı. O, nə məktəbəhəzirliliğdə oxuyub, nə de bəşcəvə gedib?

Ana öton ilə nisbetən usaqının dəh
yaxşı danışındı, məktəbə yaşaq açıdan issa
hətta mahni da oxumağa başlığın söyle
yib: "Əvvəl cox çatın idi. Əşmer bir neçə
gül alış билmedi məktəbə, ağlayıb gəl
qalmış istəmidimyərdeydi. Artıq dəha
yaxşıdır, məktəbə dəha həvaləs galır. Evdə
mətbət "Gözel vətən" mahniyi oxuyur,
öyrəndiyi idman hərakətlərini göstərir, 10-a
qədər sayar. Məktəb başlaşandan xeyli öy
rəngindəkili var".

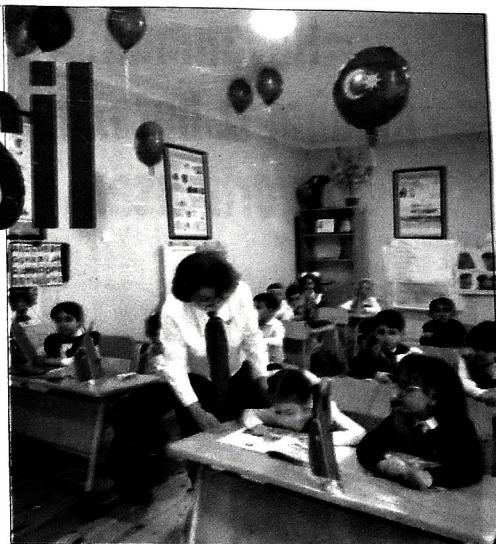
2 nömrəli məktəbdə uğurlu başlangıç

Todris işleri üzre direktör müavini Kötü Karımon'un soñuruna gõrû, ugûrlu başlangic han da sparanın işin naicacis obub: "Mülliimlilerde yanaç, biz - maktab rohberiyyet, telsiz sobüsün emmekâdalar da tolîm-lordan kedidik Tolimcığım" Güney Çandırî idi.O, bu telimdarla dorslorin neco qurulmasından tutum olıyalaşın usulalar şifâsi davranşı qeddeş bir çox maqâm diqqat çakdi. Onların maktabda qarsılaşa bilâcukları problemlerla bîtaş tanıştı. Güney Çandırî li iştimâlden sonra valideyeñlerde göründü. Bei gürünüş de neticeye okurken oldu. Valideyeñler Günyam xanımdan xâbis ekrîdi ki, tez-gez balib tolimbar keçsin. Düzdür, tolimbar qedor do sınıfta allılıyi olan usaqın tolmusun olumusundan narafatlı hadia eden valideyn olmamışdı. Aynan tolimdarlon sara valideyeñler usulaların bir yerdö tohisl almasında daha hovâsi yanashlığı misahîde edirdi. Görüşde tozluç edilin videoçarxlar işitirâclarıñ hor binir tost etdi. Innan ki, ham göz yaşlarıla izledi. Amma tolimdarlon sonra dahi molatumi solardan inkülyziyin temin olumusmasının onlarla usaglalanda olmuş keçiyeylîf formâlasiçagı raçagı qonatımo geldi. Hatta bütin sınıfta dora inkliziviliyin temin olumusmasının arzuulaşmada da hâli.

Üsagların kömœkçisi

Layihə çörçivəsində sınıfda bir korreksiyaedici pedaqoq da işləyir. Pori Eyyubova

Sevdiklərimizlə
bərabər yaşamaq,
həyatı paylaşmaq
daha asan,
daha zövqvericidir

lemlerini paylaşmaqdə maraqlı olmurlar. Amma mümkün olan hər yola əl atır, ehtiyaçını hiss etdiyimiz hər kəsa kömək etməyə cəhd göstəririk".

3 meyar üzrə seçim

Beləlikdə, Qazaxdakı 2 nömrəli tam orta məktəb də olmaqla, 7 regionda 8 məktəbdə başlayan bu proses Təhsil Nazirliyinin BMT-nin Uşaq Fondu (UNICEF) ilə birgə hayata keçirdiyi "Inklüziv sinif təsəffüf edilən ümumi təhsil müəssisələrinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi" layihəsi çərçivəsində həyata keçirilir. Layihəni Təhsil İnstitutu icra edir.

Təhsil İnstitutunun Təhsil standartları və programları səbəsinin aparcı mütəxəssisi Aysel Qasimova "Azerbaiyan müaliifi" qəzetiñ müsahibəsində layihə çərçivəsində görünlər işləndən danşarq bildirik, ki, seçlin sadəcə məktəbler olmayıñ. "Qiyatendləndirmə meyarları 3 əsas istiqamətdə hazırlanıb. İnkluzyiv siniflərin təskil olunması ümumiyyətə məktəblərinin seqməsi, inkluzyiv siniflər cəlb olunmaq şərtləri üçün məhdud usulların qiyatendləndirilməsi və seqməsi, məktəblərin hər birinə korreksiya-edici pedaqoqun seqməcə müayyan edilən parametrlər üzrə mərvarilər hazırlanıb.

Beləliklə, həm məktəb, həm şagirdlər, həm də korreksivaedici pedaqoq seçilib.

İnkübiya mədəniyyətinin
formalasdırılması

Tehsilde inklüzyonun tamın edilmesi isteqmekte bulan şurası yendi. Layihede emeklilikten ayrılmadan işsiz, hatta laiyahde nozardır tutulmayan işlen de görür. "Bir gün, bir nece defa apartman söhbetinde allılıyım minasında dayışmık olmaz. Ona göre da, inklüzyon maddeniyyetinin formalaşması için tedbirler davranıştır. Tedbirlerimizin muğasyası genelleşmemeye düşüntür. Mesalan, layihaya çerçeveli "Inklüzyon medyanitasyon formaları oluşturulması" na her edilen tedbir keçindir. Baki, Sunayı, Genc, Şirvan şehrətardır. Şəki, Qızılı, və Qazax rayonlarında inklüzyon sınıfı teşkil olunan məktəblərdə şagirdlər və onların valideyinə ili ayn-aynqılıqla görüşür. Umumilikdə 15 yaşlı və 14 yaşlı ideyin istirak etdiyi görüşlər zamanı şagirdlər müxtəlifliklərə tolerantlı məvvüslər toxundur. Və interaktiv məsələlər teşkil etdir. Validileylər ona inklüzyiv, inklüzyon təhsilin abiemiyatı, həqiqi bazası və davarları, allılıyın rübi və sosial modeli, həmcinin allılıkla bağlı düzgün terminologiya və validilərin inklüzyon təhsil nöru kimi mövzuların müzakirə etdik. Inklüzyon sınıflarında tedbirin keyfiyyətinin tamın edilmesi meqsədilə layihə çərçivəsində məntəqli xidmətin göstərilməsi da nəzərdə tutulub. Əslində, mədəniyyət lababayla nəzərdə tutulandıran çox iş görülmüş. Yerlərdə yaranan problemlərə dair münasibət göstərir, proseslər düzgün koordinasiya edilir və hər problem müzakirə olunur. İlanıñ ki, bu gərgin işsizlərin müsbət nəticəsi".

Onları seymayı övrənək

aparılıb, komisarya üzülenen tolmalar keyfi. Onlar ilk növbette usaqlara alçatılmıştı, neçə tempi olunmasa barəda tolimalanmışdırlar. "Inklizlərin siniflərində sagirdi yoxsa, onun sinifləri oldugundan daha azdır. Sağirdin sayı 30 və dəri artıq olan siniflərdə ailihiliy on uşaq yerləşdirilmişdir. Beynəlxalq toloban gərək sinifdə 2-dən dərəcə artıllığı olan uşaq varsa, müəllimin həmin sinifdə işinə keyfiyyəti olmaz".

Inklizlərin təmən edilməsi təkəcə inf-

İnkılcıların toplu canları, rasturaklara bağlı yok, hem de ısaçıkları işlögerek komandanın xüsusi hazırlığından sonra baş verib. Mektoblarda inkılcıya međeniyetinin formalılaştırılmıştır, üçün valideynlörk, olılıkçı olmayan ısaçıkları, o cümleden moktob heyeti ile ayrılmış görüşler keçirilib.

Ruhîyyə DAŞSALAHLİ